

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TEISĖS AKTŲ AR JŲ PROJEKTŲ ANTI KORUPCINIO VERTINIMO METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rokiškio rajono savivaldybės teisės aktų ar jų projektų antikorpucinio vertinimo metodika (toliau – Metodika) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 57-2297) 5 straipsnio 3 punktu, Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcijos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 (Žin., 2002, Nr. 10-355), Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2013 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-5.95 patvirtintu korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo 2013 metais priemonių planu, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2013 m. gegužės 3 d. išvadoje Nr. 4-01-2784 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės korupcijos rizikos analizės“ pateiktas rekomendacijas. Metodika skirta kovai su korupcija Rokiškio rajono savivaldybėje ir jai pavaldžiose įstaigose.

2. Šioje Metodikoje vartojamos sąvokos:

Korupcija – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant, taip pat tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas valstybės tarnautojui, jam prilygintam asmeniui turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant šioje dalyje nurodytas veikas.

Korupcijos pasireiškimo rizika – tikimybė, kad dėl tam tikrų vidinių arba išorinių veiksnių Savivaldybės veiklos tikslai nebus įgyvendinti, įgyvendinti netinkamai arba dėl to atsiras galimybė patirti nuostolių.

Korupcijos pasireiškimo rizikos įvertinimas – teisės akto projekto priėmimo proceso etapas, kurio metu surenkama ir analizuojama informacija, jos pagrindu (Metodikoje nustatytais požūriais ir tvarka) įvertinamas rengiamo teisės akto projekto įgyvendinimo galimas teigiamas ir / ar neigiamas ilgalaikis ir / ar trumpalaikis poveikis korupcijos pasireiškimo atžvilgiu.

Korupcijos pasireiškimo rizikos valdymas – rizikos valdymo proceso dalis, kurio metu nustatoma korupcijos pasireiškimo rizika ir priimami sprendimai dėl jos įtakos sumažinimo arba panaikinimo.

Teisės akto projektas – rengiamas ir / ar derinamas Savivaldybės ar jos įgaliotos institucijos norminis, koncepcinis, derybinis, strateginis, tvirtinantis programą ar strateginį sprendimą teisės aktas.

Teisės aktas - tai individualūs ir norminiai administraciniai teisės aktai, nustatantys, pakeičiantys ar panaikinantys elgesio taisykles, skirtas konkrečiam asmeniui, nurodytai asmenų grupei ar individualiai neapibrėžtai asmenų grupei.

Teisės aktų projektų rengėjai (toliau – projektų rengėjai) – Savivaldybės institucijos ir įstaigos, valstybės tarnautojai ar jiems prilyginti asmenys, darbo grupės, komisijos ir kiti asmenys, turintys teisę rengti teisės aktų projektus.

3. Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme vartojamas sąvokas.

4. Teisės aktų ar jų projektų antikorupcinio vertinimo tikslas – sistemingai ir visapusiškai vertinant korupcijos pasireiškimo galimybes užtikrinti, kad priimant teisės aktus būtų atsižvelgta į galimas jų įgyvendinimo pasekmes, gerėtų Savivaldybės institucijų ir įstaigų priimamų teisės aktų kokybė.

5. Metodika apibrėžia korupcijos pasireiškimo rizikos teisės aktuose arba teisės aktų projektuose vertinimo procesą, kuriuo siekiama:

5.1. nustatyti korupcijos pasireiškimo rizikos prielaidas;

5.2. jei įmanoma, kiekybiškai įvertinti korupcijos pasireiškimo riziką;

5.3. įvertinus korupcijos pasireiškimo riziką rengti siūlymus, kaip šią riziką sumažinti.

II. ANTIKORUPCINIS TEISĖS AKTŲ AR JŲ PROJEKTŲ VERTINIMAS

6. Savivaldybės teisės aktai ar jų projektai, kuriuos reikia įvertinti antikorupciniu požiūriu, turi priklausyti vienai iš korupcijos pasireiškimo rizikai priklausančių teisės aktų kategorijų. Tai teisės aktai, kurie:

6.1. nustato disponavimo prekėmis ar paslaugomis taisyklės arba su prekių ir paslaugų disponavimu susijusias rinkliavas ar prievoles;

6.2. nustato mokesčių, gaunamų į Savivaldybės biudžetą pagal įstatymus ir kitus teisės aktus, ar kitų Savivaldybės renkamų rinkliavų lengvatas;

6.3. nustato asignavimų, kompensavimo programas arba bet kokias kitas programas, kuriose yra numatytos išmokos;

6.4. nustato ar padidina teisėtai parduodamų prekių kainą, teikiamų paslaugų mokestį;

6.5. draudžia, sumažina ar apriboja teisę įsigyti paklausią paslaugą;

6.6. sugriežtina projekto įgyvendinimo sąlygas, panaikina visą ar esminę projekto dalį arba sumažina ar padidina projekto objekto finansavimą;

6.7. politikams, tarnautojams ar jiems prilygintiems asmenims suteikia ar panaikina tam tikrus įgaliojimus, paveda kontrolės vykdymą;

6.8. reglamentuoja tas Savivaldybės veiklos sritis, kuriose yra aukštas korupcijos pasireiškimo rizikos lygis arba kurias įgyvendinant ir atsižvelgiant į jų taikymo praktiką atskleidžiami korupcijos pasireiškimo atvejai;

6.9. kiti teisės aktai ar jų projektai, kuriuos, kilus abejonei dėl korupcijos pasireiškimo rizikos, Rokiškio rajono savivaldybės administracijos Centralizuotam vidaus audito skyriui paveda įvertinti Savivaldybės administracijos direktorius.

7. Korupcijos pasireiškimo rizikos teisės aktuose ar jų projektuose vertinimo stadijos:

7.1. išankstinio vertinimo – kai Metodikos nustatyta tvarka vertinimą atlieka teisės akto projekto rengėjas, rengdamas teisės akto projektą;

7.2. paskesniojo vertinimo – kai korupcijos pasireiškimo rizikos atveju vertinamas jau pateiktas tvirtinti ar patvirtintas ir / ar galiojantis teisės aktas, kurio vertinimą Savivaldybės mero arba administracijos direktoriaus pavedimu atlieka Centralizuoto vidaus audito skyrius.

III. IŠANKSTINIS TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ VERTINIMAS

8. Metodikoje nustatytą išankstinio antikorupcinio Savivaldybės rengiamų teisės aktų projektų vertinimo procesą sudaro 3 etapai:

8.1. tikrinimas, kurio metu rengėjas atrenka vertintinus teisės aktų projektus;

8.2. analizė, kuria siekiama nustatyti korupcijos pasireiškimo prielaidų teisės aktų projektuose kiekybinę riziką, kartu gali būti nustatytas ir skaičius, kuris parodytų su teisės akto projektu susijusią korupcijos pasireiškimo riziką balais;

8.3. išvados rengimas, kurio metu teisės akto projekto rengėjas, rengdamas aiškinamąjį raštą, turi įvardyti nustatytą korupcijos pasireiškimo riziką ir iš jos kylančias grėsmes.

9. Analizės etapas yra skirtas korupcijos pasireiškimo rizikos teisės aktų projektuose kiekybiniam vertinimui. Kiekybinis vertinimas atliekamas atsižvelgiant į du kriterijus:

9.1. formalųjį, t. y. teisės akto projekto kokybės vertinimo;

9.2. teisės akto projekto turinio vertinimo.

10. Kokybės vertinimo kriterijus padeda įvertinti teisės akto projekto kokybę, t. y. nustatyti, ar teisės akto projektas yra nuoseklus, nedviprasmiškas, aiškiai suprantamas ir pritaikomas. Nenuoseklūs, dviprasmiški, sunkiai suprantami ir pritaikomi teisės aktai jau savaime gali sudaryti korupcijos pasireiškimo rizikos tikimybę. Kokybinis teisės akto projekto vertinimas turi būti atliekamas pagal sudarytą klausimyną (1 priedas).

11. Turinio vertinimo kriterijus padeda nustatyti, ar teisės akto projekto turinys gali turėti įtakos korupcijos pasireiškimo tikimybei atitinkamose Savivaldybės veiklos srityse atsirasti. Teisės akto projekto turinio vertinimas turi būti atliekamas pagal sudarytą klausimyną (2 priedas).

12. Išankstinio korupcijos pasireiškimo rizikos teisės aktų projektuose vertinimo stadijoje apskaičiuojant korupcijos pasireiškimo riziką konkrečiame teisės akto projekte, atsakymų balų suma turi būti padalyta iš klausimyne esančių klausimų skaičiaus. Korupcijos pasireiškimo rizika turi būti įvertinta balais nuo 0 iki 1. Kuo įvertinimo balas yra arčiau 1, tuo korupcijos pasireiškimo rizika konkrečiame teisės akto projekte yra didesnė.

13. Išankstinį korupcijos pasireiškimo rizikos vertinimą atlikęs teisės akto projekto rengėjas aiškinamajame rašte turi pateikti informaciją apie konkretaus teisės akto projekto įtaką korupcijai Savivaldybėje pasireikšti ir nurodyti priežastis, kodėl gautas toks rezultatas ir dėl kokių priežasčių nustatytas vienoks ar kitoks korupcijos pasireiškimo rizikos lygis.

14. Jei konkrečiame teisės akto projekte nustatomas didelis korupcijos pasireiškimo lygis, teisės akto projekto rengėjas turi kiek galima sumažinti ar panaikinti priežastis, didinančias korupcijos pasireiškimo rizikos lygį, jei to neįmanoma padaryti, turi informuoti sprendimus priimančią (-čius) asmenį (-is).

15. Teisės akto projekto rengėjas prie aiškinamojo rašto turi pridėti ir užpildytus teisės akto projekto antikorupcinio vertinimo klausimynus.

16. Teisės akto projektas, kuris pagal Metodikoje nustatytą tvarką turi būti vertinamas rengėjo, bet nebuvo įvertintas, ir duomenys apie korupcijos pasireiškimo rizikos lygį neaptarti teisės akto projekto aiškinamajame rašte, negali būti teikiamas tvirtinti. Teisės aktą patvirtinus ir vėliau aptikus, kad teisės akto projektas antikorupciniu požiūriu nebuvo įvertintas, turi būti nustatytas korupcijos pasireiškimo rizikos minimame teisės akte dydis. Nustačius, kad teisės akte yra didelė korupcijos pasireiškimo rizikos galimybė, gali būti svarstomas jo panaikinimo klausimas, jeigu toks panaikinimas nesukels neigiamų padarinių.

IV. PASKESNYSIS TEISĖS AKTŲ AR JŲ PROJEKTŲ ANTIKORUPCINIS VERTINIMAS

17. Savivaldybės mero, administracijos direktoriaus pavedimu Centralizuoto vidaus audito skyrius antikorupciniu požiūriu vertina jau pateiktą tvirtinti ar patvirtintą ir/ar galiojantį teisės aktą.

18. Paskesnįjį teisės akto ar teisės akto projekto vertinimą atlieka ir ataskaitą rengia Centralizuoto vidaus audito skyriaus specialistas, vadovaudamasis Metodika.

19. Paskesniojo Rokiškio rajono savivaldybės teisės aktų ar jų projektų antikorupcinio vertinimo procesą sudaro 3 etapai:

19.1. patikrinimas, kurio metu Centralizuoto vidaus audito skyriaus specialistas nustato, ar teisės aktas (teisės akto projektas) priklauso nors vienai iš Metodikoje išvardytų korupcijos pasireiškimo rizikai priklausančių teisės aktų kategorijų;

19.2. analizė, kuria siekiama nustatyti korupcijos pasireiškimo prielaidų teisės aktuose ar jų projektuose riziką (analizė gali būti atliekama pagal Metodikos 9 punkte numatytus kiekybinius vertinimo kriterijus);

19.3. išvados (ataskaitos) rengimas, kurio metu, vadovaudamasis Metodika ir kitais korupcijos pasireiškimo riziką reglamentuojančiais teisės aktais, Centralizuoto vidaus audito skyriaus specialistas turi įvardyti korupcijos pasireiškimo riziką, iš jos kylančias korupcijos pasireiškimo grėsmes ir pateikti rekomendacijas, kaip tas grėsmes galima sumažinti (keisti teisės aktą, stabdyti, rengti naują atitinkamą sritį reglamentuojantį teisės aktą).

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Už išankstinio teisės akto projekto vertinimo kokybę antikorpuciniu požiūriu atsako vertinimą atlikęs teisės akto projekto rengėjas.

21. Išankstinio teisės akto projekto antikorpucinio vertinimo kontrolę Savivaldybės administracijos direktoriaus pavedimu ar Centralizuoto vidaus audito skyriaus vedėjo iniciatyva turi teisę vykdyti Centralizuoto vidaus audito skyriaus vyriausiasis specialistas.

22. Už paskesniojo teisės akto ar jo projekto vertinimo kokybę atsako ataskaitą parengęs Centralizuoto vidaus audito skyriaus vyriausiasis specialistas.

Rokiškio rajono savivaldybės teisės aktų ar jų projektų antikorupcinio vertinimo metodikos
1 priedas

TEISĖS AKTŲ AR JŲ PROJEKTŲ KOKYBĖS VERTINIMO KLAUSIMYNAS

Eil. Nr.	Teisės aktų ar jų projektų kokybės rodikliai	Vertinimas balais	
PAPRASTUMAS			
1.	Ar teisės aktas praplečia jau kitais teisės aktais Savivaldybės reglamentuotos srities apimtį?	Taip (1)	Ne (0)
NUOSEKLUMAS			
2.	Ar šie tam tikrą sritį reglamentuojantys Savivaldybės teisės aktai prieštarauja įstatymams ar kitiems valstybiniais teisės aktams?	Taip (1)	Ne (0)
STRUKTŪRA			
3.	Ar teisės aktas suskirstytas į atskiras aiškias dalis, tokias, kaip pavadinimas, preambulė, reglamentavimas, įgyvendinimo taisyklės, atsakomybė, kontrolė ir kt.?	Taip (0)	Ne (1)
4.	Ar teisės akto struktūra apima pirmiausia bendrus, o vėliau konkretesnius dalykus?	Taip (0)	Ne (1)
5.	Ar teisės akto struktūra atitinka šios srities teisės aktų struktūrą?	Taip (0)	Ne (1)
6.	Ar teisės akto skyriai, pastraipos yra ilgesnės nei šios srities kitų teisės aktų?	Taip (1)	Ne (0)
7.	Ar kiekvienos teisės akto nuostatos tikslas yra aiškus?	Taip (0)	Ne (1)
8.	Ar tekste yra bendro pobūdžio sąlygų (nuostatų), kurios gali būti aiškinamos skirtingai?	Taip (1)	Ne (0)
9.	Ar teisės akte pateikiami sąvokų (techninių terminų) apibrėžimai?	Taip (0)	Ne (1)
10.	Ar teisės akte vartojami nereikalingi terminai, apsunkinantys teksto suvokimą?	Taip (1)	Ne (0)
ĮGYVENDINAMUMAS			
11.	Ar teisės akte numatytas mechanizmas ir struktūra, kad būtų užtikrintas tinkamas įgyvendinimas?	Taip (0)	Ne (1)
12.	Ar teisės aktas suteikia per daug veiksmų laisvės Savivaldybės administracijos padaliniais, asmenims, asmenų grupėms ar įstaigoms, turinčioms įgyvendinti teisės akte apibrėžtas nuostatas?	Taip (1)	Ne (0)
13.	Vidutinis balas (pagal Metodikos 12 punktą)		

Rokiškio rajono savivaldybės projektų
antikorupcinio vertinimo metodikos
2 priedas

TEISĖS AKTŲ ARBA TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ TURINIO VERTINIMO KLAUSIMYNAS

Eil.			
Nr.	Teisės akto ar jo projekto turinio rodikliai	Vertinimas balais	
NAUDINGUMAS			
1.	Ar teisės aktai sustiprina tarnautojų, jiems prilygintų asmenų ar asmenų grupių įgaliojimus teisės akto įgyvendinimo priežiūrai vykdyti?	Taip (1)	Ne (0)
2.	Ar teisės aktas suteikia įgaliojimus priimti sprendimus arba skirti išmokas vienam subjektui (tarnautojui, jam prilygintam asmeniui, komisijai, darbo grupei ir t. t.)?	Taip (1)	Ne (0)
3.	Ar teisės aktas sukuria diskriminuojančias sąlygas konkrečioje srityje veikiantiems subjektams?	Taip (1)	Ne (0)
4.	Ar teisės akto įgyvendinimo procedūros mažina veiklos skaidrumą (ar visi turto įsigijimo ir perleidimo atvejai numatyti vykdyti viešojo konkurso tvarka, ar visuomenės informavimas apie įgyvendinimo procesus numatytas teisės akte)?	Taip (1)	Ne (0)
5.	Ar teisės aktas sumažina tarnautojų ar jiems prilygintų asmenų, kuriems šiuo teisės aktu suteikiama teisė priimti sprendimus ir (arba) skirti išmokas, sprendimų priėmimo skaidrumą?	Taip (1)	Ne (0)
6.	Ar teisės aktu pailginamas sandorio vykdymo terminas?	Taip (1)	Ne (0)
7.	Ar teisės aktas gali trukdyti vykdyti korupcijos prevenciją, prieštarauti kituose teisės aktuose numatytiems antikorupciniams procesams?	Taip (1)	Ne (0)
8.	Ar teisės aktas sumažina įprastus asmens, asmenų grupės, padalinio ar įstaigos veiksmingos veiklos priežiūros įgyvendinimo reikalavimus?	Taip (1)	Ne (0)
9.	Ar teisės aktu mažinama tarnautojų arba jiems prilyginamų asmenų kaitos galimybė?	Taip (1)	Ne (0)
10.	Ar teisės aktu sukuriama arba padidinamos tarnautojų arba jiems prilyginamų asmenų viešųjų ir privačių interesų konfliktų galimybės?	Taip (1)	Ne (0)
11.	Ar teisės aktas numato tarnautojo arba jam prilyginto asmens, kuriam yra suteikta teisė priimti sprendimus ir (arba) skirti išmokas, atsakomybės ir minimo asmens kontrolės formas?	Taip (0)	Ne (1)
12.	Ar teisės aktu sudaryta galimybė apskusti tarnautojo arba jam prilyginto asmens sprendimą nepriklausomam asmeniui?	Taip (0)	Ne (1)
PRIEINAMUMAS			
13.	Ar teisės aktas sumažina patirties ir profesinius reikalavimus tarnautojams, jiems prilygintiems asmenims, įstaigoms ir kitiems fiziniams bei juridiniams asmenims, dalyvaujantiems teisės aktu apibrėžtoje veikloje?	Taip (1)	Ne (0)
14.	Ar teisės akte numatoma galimybė patikrinti asmenų kvalifikaciją prieš jiems dalyvaujant teisės aktu apibrėžtoje veikloje?	Taip (0)	Ne (1)

15.	Ar teisės aktas susijęs su asmeniniais interesais?	Taip (1)	Ne (0)
16.	Ar teisės aktu nustatomas reguliavimas būtinas, ar dėl jo neatsiras galimybių pasipelnyti tarnybos sąskaita?	Taip (1)	Ne (0)
17.	Vidutinis balas (pagal Metodikos 12 punktą)		

_____